4
Vrijwillige ouderbijdrage in het primair onderwijs

Aan de orde is het **VSO Vrijwillige ouderbijdrage in het primair onderwijs (31293, nr. 221)**.

Voorzitter: Arib

De **voorzitter**:
Ik heet de staatssecretaris van harte welkom. Mevrouw Siderius van de SP-fractie krijgt voor twee minuten het woord.

☐

Mevrouw **Siderius** (SP):
Voorzitter. Ik ga heel snel praten, in de hoop dat ik zo binnen die twee minuten kan blijven. De Partij van de Arbeid heeft het debat geblokkeerd over de vrijwillige ouderbijdrage op school. De SP is daar zeer teleurgesteld over. Wij hadden een mooi rapport gemaakt met de reacties van bijna 300 ouders op de vrijwillige ouderbijdragen in het onderwijs. Ik wil dat rapport vandaag aan de staatssecretaris aanbieden en hem vragen om een inhoudelijke reactie op de aanbevelingen die in het rapport worden gedaan.

Ik heb drie moties. De eerste gaat over het maximeren van de ouderbijdrage op school. De vorige keer kregen we nog steun hiervoor van de Partij van de Arbeid. Wij zijn benieuwd naar hoe dat volgende week zal gaan, wanneer we daarover stemmen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er scholen zijn die honderden tot soms zelfs duizenden euro's aan vrijwillige ouderbijdrage vragen;

van mening dat uitschieters van de vrijwillige ouderbijdrage op scholen onwenselijk zijn, omdat die tweedeling en segregatie in het onderwijs aanwakkeren;

van mening dat er geen financiële drempel mag zijn voor ouders om zich bij de school van voorkeur te melden;

verzoekt de regering, in overleg met het onderwijsveld de vrijwillige ouderbijdrage te maximeren en de Kamer hierover voor de begrotingsbehandeling 2016 te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Siderius. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 248 (31293).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat een beperkt aantal scholen in Nederland meent aanmaningen te moeten versturen of deurwaarders te moeten inzetten bij ouders die de vrijwillige ouderbijdrage niet (kunnen) betalen;

verzoekt de regering, ervoor zorg te dragen dat scholen die ten onrechte werk maken van aanmaningen, betalingsherinneringen en het inzetten van deurwaarders opgespoord en beboet worden door de onderwijsinspectie en de Kamer hierover voor het zomerreces te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Siderius. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 249 (31293).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening dat het onwenselijk is dat scholen ouders apart proberen te laten betalen voor schoolreisjes, schoolkamp of excursies door allerlei woordspelletjes op te nemen in de schoolgids;

verzoekt de regering, scholen in het funderend onderwijs te verplichten het totaalbedrag van de ouderbijdrage overzichtelijk weer te geven in de schoolgids en hierin een uitsplitsing van de diverse kostenposten op te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door het lid Siderius. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 250 (31293).

Mevrouw **Siderius** (SP):
Ik heb nu nog tien seconden. In het verslag, dus de antwoorden van de staatssecretaris, staat iets over een school in Voorschoten. De staatssecretaris stelt dat hij, als hij weet om welke school het gaat, de onderwijsinspectie eropaf gaat sturen. Wij zullen de naam van deze school bij het ministerie aanleveren, zodat we hier korte metten mee kunnen maken.

De **voorzitter**:
We wachten even totdat alle moties aan de staatssecretaris zijn overhandigd.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

☐

Staatssecretaris **Dekker**:
Voorzitter. Ik dank mevrouw Siderius voor haar inbreng en voor de informatie die zij zal leveren over de school. De inspectie kan pas wat doen en erachter komen wat er echt aan de hand is, als we weten om welke school het gaat. Ik zal het doorgeven. Ik dank haar ook voor het rapport van de Socialistische Partij. Ik heb dat inmiddels even doorgebladerd omdat het al beschikbaar was op de website van de Socialistische Partij. Mijn indruk is dat we met de beantwoording van de schriftelijke vragen eigenlijk al heel diep zijn ingegaan op alle aspecten die er in dit rapport ook aan de orde zijn geweest. Ik denk dat de reactie op het rapport daarmee is afgedaan.

Er kan er geen misverstand over bestaan dat de ouderbijdrage vrijwillig is. Het onderwijs in Nederland is kosteloos en er is een goede basisfinanciering. Daar moeten scholen mee uit kunnen. Tegelijkertijd staat niets ouders in de weg om samen met scholen te kijken of zij wat extra's kunnen doen, in de vorm van een eigen bijdrage. Het overgrote deel van de ouders is tevreden met de regeling. Scholen zijn er ook tevreden mee. Dat is voor mij een reden om nu niets aan die regels te veranderen. Als scholen zich niet aan de regels houden — ze zijn er bijvoorbeeld onduidelijk over dat de bijdrage vrijwillig is of ze nemen dit niet goed op in de schoolgids — zal de inspectie daarop afstappen en de scholen daarop wijzen. Dat kan wel. Ik heb al aangegeven dat ik daar de komende jaren strak op zal blijven controleren en in de schoolkostenmonitor hier ook aandacht aan zal blijven besteden.

Dan kom ik op de drie moties van mevrouw Siderius. In de motie op stuk nr. 248 wordt gevraagd om de vrijwillige ouderbijdrage te maximeren. Ik ontraad deze motie. Het gaat hier om een vrijwillige bijdrage en het lijkt mij onverstandig om vanuit Den Haag ouders te beknotten. Dit is een gesprek dat op de school moet plaatsvinden, waar ouders ook instemmingsrecht hebben via de medezeggenschapsraad. Als scholen zich daaraan houden en duidelijk is dat het gaat om een vrijwillige ouderbijdrage, dan zie ik niet in waarom wij dat verder zouden moeten beknotten.

De motie op stuk nr. 249 ontraad ik. Er zit iets enorm overbodigs in. Als scholen tegen de regels in tegen ouders zeggen dat zij deze bijdrage moeten betalen, dan moet de inspectie erop afstappen. Daar heeft mevrouw Siderius een punt. Ik gaf zojuist al aan dat de inspectie dat ook zal doen. In deze motie wordt echter ook gezegd dat er onmiddellijk boetes moeten worden uitgedeeld. Dat is niet de manier waarop de inspectie werkt. Doorgaans is het zo dat de inspectie de school daarop wijst. In 99 van de 100 gevallen past een school dat ook netjes aan en conformeert zich aan de regels. Dan gaan wij niet onmiddellijk strooien met boetes.

Dan kom ik op de motie op stuk nr. 250.

Mevrouw **Siderius** (SP):
Allereerst is het wel een beetje teleurstellend dat de staatssecretaris zegt dat hij niet op dit rapport hoeft te reageren omdat hij dat al heeft gedaan. Dit parlement wil kennelijk niet over de vrijwillige ouderbijdrage praten en de staatssecretaris wil niet eens reageren op de voorbeelden van bijna 300 ouders uit het land die ook onder druk zijn gezet. Mijn vraag gaat over dat laatste punt. De staatssecretaris zegt: als dat gebeurt, kan een ouder dat melden; de onderwijsinspectie gaat dat dan bekijken, maar het gaat allemaal wat te ver om die scholen te beboeten. Het punt is natuurlijk dat het helemaal niet zo kan zijn dat ouders onder druk worden gezet vanwege die vrijwillige ouderbijdrage. Daar gaat het al fout. De staatssecretaris moet dit probleem echt al bij de wortel aanpakken en zeggen dat dit gewoon niet kan.

De **voorzitter**:
En uw vraag is?

Mevrouw **Siderius** (SP):
Geef dus een waarschuwing af. Zorg ervoor dat scholen die ook maar één stap buiten de wet zetten, daarop worden aangesproken en dat ook voelen, want anders blijven scholen doorgaan. Ik krijg nog steeds bijna wekelijks mailtjes van ouders met aanmaningen en betalingsherinneringen. Het is echt niet oké.

Staatssecretaris **Dekker**:
Mevrouw Siderius en ik zijn het met elkaar eens dat dit niet kan. Vrijwillig is vrijwillig; daar kan geen misverstand over bestaan. In de gevallen waarin dit speelt, zeg ik: stuur niet alleen een e-mail naar mevrouw Siderius, maar meld het ook bij de inspectie zodat die erop afkan. Mevrouw Siderius vraagt in deze motie om direct met boetes te gaan strooien, maar dat is niet de manier waarop de inspectie werkt. Een bekostigingssanctie — daar heb je het dan feitelijk over — is een laatste redmiddel dat kan worden aangewend als een school niet ingaat op een aanwijzing van de inspectie. Mijn ervaring is dat het overgrote deel van de scholen, zo niet alle scholen, ook inbindt en zich aan de regels gaat houden zodra het een opmerking van de inspectie krijgt op dit punt.

De **voorzitter**:
Tot slot, mevrouw Siderius.

Mevrouw **Siderius** (SP):
We hebben in dit land toch met elkaar afgesproken dat iemand wordt beboet als hij de wet overtreedt. Dat gebeurt bijvoorbeeld met uitkeringsgerechtigden die hun werkbriefje één dag te laat inleveren en met criminelen die we zo veel mogelijk proberen te beboeten. Maar als scholen ouders onder druk zetten en de toegankelijkheid van het onderwijs versperren voor bepaalde leerlingen, dan zegt deze staatssecretaris: maakt niet uit; we gaan nog weleens praten. Zo'n school kan dan gewoon vrolijk verdergaan en verder aanmodderen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn? De staatssecretaris moet dan ook handhavend optreden.

Staatssecretaris **Dekker**:
Mevrouw Siderius trekt mijn woorden volledig uit hun verband. Alles is immers gericht op herstel en ja, ook op handhaving, op het ervoor zorgen dat scholen die dat niet doen, zich alsnog gaan houden aan de regels die we kennen. Die regels zijn wat mij betreft klip-en-klaar; daar kan geen misverstand over bestaan: vrijwillig is vrijwillig. Het

enige punt dat ik maak, is dat de regering in deze motie wordt opgeroepen om onmiddellijk te beboeten. Dat is niet de manier waarop de inspectie werkt. Zij wijst die scholen daar indringend op en zegt ook: u moet veranderen, want anders volgt er straks wel een boete. Het is echter niet het eerste instrument of middel dat wordt ingezet.

Tot slot kom ik op de motie op stuk nr. 250. Het is van het grootste belang dat scholen transparant zijn in hun communicatie over de vrijwillige ouderbijdrage en andere kosten die het onderwijs met zich brengt. Scholen bepalen zelf hoe zij dit bijvoorbeeld in de schoolgids en op hun website aangeven. Ik ga geen nadere regelgeving voorstellen om dat tot in detail uit te splitsen. Het moet gewoon helder zijn in de schoolgids dat er een bijdrage is, dat die vrijwillig is en dat die ook bedoeld is voor activiteiten of voorzieningen die bovenop het reguliere onderwijs komen. Zo steekt de wet in elkaar. Ik vind dat voldoende en daarom ontraad ik deze motie.

Mevrouw **Siderius** (SP):
De staatssecretaris is toch wel een beetje de staatssecretaris van het pappen en nathouden en dat is nu ook weer zo. Hij schrijft immers aan de Kamer dat het raadzaam is als scholen dat in de schoolgids aangeven en uitsplitsen. Hij heeft het over "raadzaam". Dat is een leuk advies, maar als scholen zich daar niet aan houden, dan gebeurt er gewoon niets. Waarom wil deze staatssecretaris niet de moeite nemen om tegen scholen te zeggen: jullie gaan het nu serieus en overzichtelijk aanpakken en als jullie dat niet doen, dan gaan we daar echt over in gesprek? Ouders zien namelijk door de bomen het bos niet meer; ze krijgen rekeningen voor schoolkampen, schoolexcursies, culturele uitjes et cetera. Dat kan toch niet de bedoeling zijn van de vrijwillige ouderbijdrage?

Staatssecretaris **Dekker**:
Mevrouw Siderius noemt nu allerlei dingen op die vaak activiteiten betreffen die een school alleen kan organiseren met een kleine extra bijdrage van ouders. Een schoolkamp is leuk, maar is niet noodzakelijk voor goed onderwijs. Dat is precies de reden waarom sommige scholen in goed overleg met ouders en ook met instemming van ouders in de medezeggenschapsraad zeggen: als we een kleine eigen bijdrage krijgen van de ouders dan kunnen we dit soort dingen organiseren. Dat gaat naar volle tevredenheid van het overgrote deel van de ouders. Ouders zijn zelf vaak bereid om dit te doen en zien het ook als een kleine investering om iets extra's te geven voor hun kinderen. Ik zie dat het overgrote deel van de scholen daar heel redelijk mee omgaat en allerlei voorzieningen heeft om ook voor ouders die het niet kunnen betalen, iets te regelen. Er is vaak een grote mate van solidariteit onder ouders, in de zin dat ze zeggen: wij hebben het wat breder, wij begrijpen ook dat sommige kinderen uit gezinnen komen met een iets kleiner inkomen en daarom vinden wij het niet erg om dat dan met z'n allen zo te dragen. Ik vind niet dat Den Haag daar dan doorheen moeten banjeren en dat moet dichttimmeren met allerlei wetten en regels.

Mevrouw **Siderius** (SP):
Een kleine bijdrage; ik wijs erop dat 30% van de scholen gewoon meer dan €100 vraagt. Er zijn zelfs scholen die meer dan €1.000 vragen. Dat is dus geen kleine bijdrage. Het probleem zit er in dat het heel diffuus is voor ouders omdat sommige scholen op verschillende plekken in hun schoolgids via allerlei woordspelletjes allerlei bedragen noemen en er ook verschillende termen aan hangen, zodat het geheel onduidelijk is wat het totaalbedrag is. Het enige wat deze motie vraagt, is ervoor te zorgen dat scholen het overzichtelijk naar kostensoort uitsplitsen, zodat het voor ouders gemakkelijk wordt om te zien wat ze moeten betalen.

De **voorzitter**:
Dank u wel.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**:
Over de ingediende moties zullen we volgende week dinsdag stemmen. Ik dank de staatssecretaris en de Kamerleden.

De vergadering wordt van 11.33 uur tot 12.46 uur geschorst.

Voorzitter: Van Miltenburg